

8+

Benedek Elek: A két borsökröcske

TOTÓ

Benedek Elek író volt. Hívták Elek apónak is a nagy magyar mesemondót. Sok meséje közül egyik, A két borsökröcske. A mese arra tanít, hogy a becsületes szegény embert a szerencse sem kerüli el. Elek apó régen írta le a mesét, ezért sok szót talán nem ismeresz. Vagy mégis? Ebből a TOTÓ-ból kiderül!

1. „Az egyiknek fia volt, a másiknak leánya. Kapták magukat a szegény emberek, s **összeboronálták** a legényt s a leányt...”

Mit jelent az, hogy összeboronálták?

Á. Nehogy megszeressék egymást, ezért inkább egymásra haragították őket.

É. Összeadták őket. Férj és feleség lettek.

2. „Süss nekem egy **hamuból sült pogácsát**...”

Mi az a hamuból sült pogácsa?

T. A kemencében sült ételek alja a tűz hamujától hamus lett.

G. A szegény emberek lisztet és fahamut keverték össze, abból sütöttek pogácsát.

3. „A **szekeret** innét s túl szedte össze: egyik ember kereket, a másik rudat, a harmadik tengelyt adott, s úgy tákolta össze.”

Mi a szekér?

S. Igavonó állat (ló, szarvasmarha, szamár...) húzta szállító kocsi.

Z. Állatok húzta kétkerekű kocsi, amellyel gyorsulási versenyeket tartottak.

4. „Hanem ezek **táltosok** voltak...”

Mit jelent az, hogy táltos?

A. Olyan embereket, állatokat hívtak táltosnak, akiknek szárnya volt, repülni is tudtak.

E. Régen a varázserejű embereket hívták így.

5. „Ezek majd' hanyattég estek, mikor látták, hogy az a két **pirinkó** ökör mekkora szekér fát viszen.”
(Hanyattég estek = hanyatt estek)

Mekkora az a pirinkó?

Ó. Nem a nagyságot jelenti, hanem a színt. Az ökröknek olyan fekete színük volt, mint a borsnak.

É. Apró, parányi.

6. „...ha egy nap alatt meg nem **szántja** a Herecz-erdőt, s bé nem **veti**, s el nem **boronálja** ökre nélkül marad.”

Szántani, vetni, boronálni?

L. A vetés előtt a földet fel kell szántani, utána lazítani, hogy jó termés legyen!

M. A szántás és a vetés után régen boronáltak, varázsigt mondtak a földre, hogy jó termés legyen!

7. „...csak szerezz kied **ekeszerszámot**...”

Mi az eke?

L. Szántáshoz használt eszköz. Régen állatok húzták az ekét, ma hatalmas traktorokkal szántanak.

I. Az eke nem más, mint a szarvasmarha szarva (megfogja az eke szarvát, szoktuk mondani).

8. „Egyik ad **talyigakereket**, a más **ekekabalát**, a harmadik **esztekét**, **kurtavasat**, **hosszúvasat**, s egy picre **összeszokotálta** az ekét.”

Hát ezek meg mik?

G. Ezek az eszközök a régi ekék részei.

B. Ezekkel az eszközökkel jósolták meg, hogy mikor használhatják az összerakott ekét.

9. „A gazda bizony meg is fogadta a szót: lefeküdt, elaludt, s mire felébredt, már szépen **el is volt boronálva a szántás**.”

Mit jelent az, hogy boronálni?

T. A felszántott föld lazítása.

G. Régi szokás volt, hogy a gazdák a szántás befejezésekor boroshordón állva kérték a jó termést.

10. „... s elindult a két ökröcske a pokol tartománya felé. Estére kelve a **szádához** értek.”

Hol van az a száda?

C. Ez egy jelkép. Az ökrös szekér igazából egy olyan úton haladt, mint a mai sztrádák.

S. Valaminek, ebben a mesében a pokolnak a kapuja, bejárata

10 + 1.

Na, most kiderül, hogy **jól választottál-e** a 10 kérdésre! Írd ide egymás után a válaszaid betűjelét!

— — — — — — — — — —

Ezekből a betűkből próbáld kiegészíteni a következő mondatot!

I _ _ a v _ _ e, fu _ _ e _ v _ _ _ !

Sikerült megfejteni? Ha igen, akkor **ügyes vagy, gratulálunk!** 😊

Ha még nem olvastad, akkor keresd meg
Benedek Elek, Elek apó: A két borsökröcske című meséjét!
Olvasd el!

A mesében ezek a szavakat lehetnek még ismeretlenek: **pápista hiten** (katolikus hitű), **ciheres parlagon** (bokros nem művelt terület), **hazaeregéltek** (ráérősen haza vitték).